9

סטאד iX כי תבוא

Deuteronomy 26:1-29:8

26

- וִירִשֹׁתָה וְיָשַׂבְתָּ בָה:
- יהָה אָשֹר יְהָנָה you shall take some of every first fruit of the אַלהַידָ נֹתַן לָדָ וִשָּׁמַתְ בַּטַנֵא וַהַלָּכַתְ אֵל־הַמַּלְוֹם אֲשַׁר יִבַּחַר יִהֹוָה אַלהֵיךָ לִשַׂכֵן שִׁמוֹ שַם:
- אַליז הְּבְּחָי אָקים הָהָם וְאָמַרָּתְ אַלְּיו הְּבְּחָתְ 3 You shall go to the priest in charge at that time היום ליהוה אלהיך כי־באתי אל־הארץ אשר נשבע יהוה לאבתינו

  - ז וְעָנִית וְאָמַרִתְ לִפְנֶי וֹ יְהֹוָה אֱלֹהֶיךָ אֲרַמִיּ אֹבֶד אָבִי וַיָּרֶד מצלימה וַיַּגַר שם במתי מעט וַיָּהִי־שַׁם לְגַוֹי גַּדְוֹל עצוּם וַרָב:
  - וַנִּצְעָׂק אֶל־יִהֹוָה אֱלֹהֶי אֲבֹתְינוּ וַיִּשֹׂמַע יְהֹוָהֹ אֶת־קֹלֵנוּ וַיָּרְא אַת־עניַנוּ ואַת־עמלנוּ ואַת־לַחַצנוּ:
  - ובאתות ובמפתים:
- וַיִבאַנוּ אֵל־הַמַקוֹם הַזָּה וַיִּתְן־לָנוֹ אֵת־הַאָרֵץ הַזֹּאת אֲרֵץ זָבָת חַלָב
- 10 ועתה הנה הבאתי את־כאשית פכי האדמה אשרינתתה לי יהוה וְהַנַחְתוֹ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהְשַׁתְחֲוִֹיתְ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:
  - וַהַלַּוֹי וַהַגַּר אַשור בַקרבַך:

- is הוהי אַלהאַרץ אַשׁל יָהוָה אַלהֹיָרָ נַתוְ לְּדְ נַתְּלָה When you enter the land that your God הוהי is giving you as a heritage, and you possess it and settle in it,
  - soil, which you harvest from the land that your God הוהי is giving you, put it in a basket and go to the place where your God הוהי will choose to establish the divine name.
  - and say to him, "I acknowledge this day before vour God הוהי that I have entered the land that swore to our fathers to assign us."
- The priest shall take the basket from your hand וְלְקְח הַכּהָן הְטָנֵא מִיְדֶךָ וְהְנִּיחוֹ לְפְנֵּי מוְבָח יְהוְה אֱלֹהְיְרָ: and set it down in front of the altar of your God
  - You (you See note at 12.7.) shall then recite as follows before your God הוהי: "My father was a fugitive Aramean. He went down to Egypt with meager numbers and sojourned there; but there he became a great and very populous nation.
  - ה שבה קשה: 6 The Egyptians dealt harshly with us and oppressed us; they imposed heavy labor upon us.
    - We cried to הוהי, the God of our ancestors, and heard our plea and saw our plight, our misery, and our oppression.
- הוהי 8 ניצאנו יהוה ממצלים ביד חוקה ובולע נטויה ובמרא גדל freed us from Egypt by a mighty hand, by an outstretched arm and awesome power, and by signs and portents.
  - bringing us to this place and giving us this land, a land flowing with milk and honey.
  - Wherefore I now bring the first fruits of the soil which You, הוהי, have given me." You shall leave it (it I.e., the basket of v. 4.) before your God and bow low before your God הוהי.
- אתה אַלהֶיךְ וּלְבֵיתְךָ אַתָּה (תְּוְרַלְךְ יְהוֹה אֱלֹהֶיךְ וּלְבֵיתְךָ אַתָּה 11 And you shall enjoy, together with the [family of thel Levite and the stranger in your midst, all the bounty that your God הוהי has bestowed upon you and your household.

- שם לב רבו וכליון עינים ודאבון נפש:
- 65 Yet even among those nations you shall find no וּבְגוֹיָם הָהֵם לָא תַרְגִּיע וָלֹא־יָהיָה מַנִוֹת לְכַף־רָגִלְךְ וַנַתְוֹּ יְהוֹה לְךַ peace, nor shall your foot find a place to rest. will give you there an anguished heart and eves that pine and a despondent spirit.
  - הַנְי וּמְבֶּי וּפְחַדְהָּ לְיָלָה וְיוֹמִם וְלָא תַאֲמִין 66 The life you face shall be precarious; you shall

67 בַּבַקר תאמַר מִי־יִתון עַרֵב וּבַעָרֵב תאמַר מִי־יִתון בַּקר מִפַּחַד

לבבר אשר תפחד וממראה עיניך אשר תראה:

- be in terror, night and day, with no assurance of survival.
- 68 נֶהֶשִׁיבַךָּ יְהֹנָה וּ מִצְרַּיִם בַּאֲנִיוֹת בַּלֵּרֶךְ אֲשֵׂר אְמַרְתִּי לְךָ
- אוהי will send you back to Egypt in galleys, by a route which I told you you should not see again. לא־תֹסֵיף עוֹד לִרְאֹתָה וָהִתְמַכַּרָתֵּם שָם לְאִיבֵיך לַעַבְדֵים וַלְשִׂפַחוֹת There you shall offer yourselves for sale to your enemies as male and female slaves, but none will buy.

shall dread and your eyes shall see.

In the morning you shall say, "If only it were

evening!" and in the evening you shall say, "If

only it were morning!"-because of what your heart

- 69 אַּלֵה דִבַלֵי הַבַּלִית אֲשֶר־צִּוָּה יְהֹוָה אֶת־מֹשֵׂה לִכְרֶת אֶת־בַנְי יִשְׂרָאֵל בארץ מואב מלבד הבלית אשריכרת אתם בחרב:
- (This verse constitutes 29.1 in some editions.) These are the terms of the covenant which הוהי commanded Moses to conclude with the Israelites in the land of Moab, in addition to the covenant which was made with them at Horeb.

29

- 1 וַיִּקרָא מֹשָה אֱל־כָּל־יִשִּׂרָאֵל וַיִּאמֵר אֲלַהָם אַתַם רִאִיתַם אַת כַּל־אֲשֵׁרְּ עשה יהוה לעיניכם באבץ מצלים לפרעה ולכל־עבדיו ולכל־אַרצו:
- 2 הַמַּסוֹת הַגַּדלת אֲשֵׁר רָאוּ עִינִיךָ הַאֹתְת וָהַמּפַתִים הַגִּדלים הָהם:
- 4 ואולָךָ אַתכֶם אַרְבַּעִים שׁנָה בַּמַדְבַּר לְא־בַלִּוּ שַׁלְמַתִיכֵם מַעֲלֵיכֵם ונעלך לא־בלתה מעל רגלך:
  - 5 לַחֶם לָא אַכַלְתֵּם וַיִּין וִשְׁכַר לָא שִׁתִיתַם לְמַעֹּן תַדְעוּ כִּי אַנִי יהוה אלהיכם:
- וַתָּבָאוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזָּה וַיֵּצָא סִיחוֹן מֶלֶרְ־חֶשׁבּּוֹן וִעוֹג מֶלֶרְ־הַבְּשׁן לקראתנו למלחמה ונכם:
  - וַנִּקָּחֹ אֶת־אַרְצָם וַנִּתְנָה לְנַחֵלָה לָראוּבֵנִי וְלַנְּדֵי וְלַחֲצִי שֶׁבֶט :הַמִנְשׁוֹי

- Moses summoned all Israel and said to them: You have seen all that הוהי did before your very eyes in the land of Egypt, to Pharaoh and to all his courtiers and to his whole country:
- the wondrous feats that you saw with your own eyes, those prodigious signs and marvels.
- אוניִם לְּתְאוֹת וְאָזְנָיִם לְּשְׁמֵעְ עְד a אַרָּאָוֹת וְאָזְנָיִם לְתָאוֹת וְאָזְנָיִם לְשֹׁמֵעְ עָד has not given you a mind to understand or eyes to see or ears to hear.
  - I led you through the wilderness forty years; the clothes on your back did not wear out, nor did the sandals on your feet;
  - you had no bread to eat and no wine or other intoxicant to drink—that you might know that I am vour God.
  - When you reached this place, King Sihon of Heshbon and King Og of Bashan came out to engage us in battle, but we defeated them.
  - We took their land and gave it to the Reubenites. the Gadites, and the half-tribe of Manasseh as their heritage.

fill in your settlements, fatherless, and the widow, that they may eat their [family of the] Levite, the stranger, the See Deut. 14.28-29.) —and have given it to the tithe (in the third year, the year of the tithe your yield—in the third year, the year of the

of Your commandments: me; I have neither transgressed nor neglected any fatherless, and the widow, just as You commanded [family of the] Levite, the stranger, the portion from the house; and I have given it to the your God 7777: "I have cleared out the consecrated yon (yon See note at 12.7.) shall declare before الْجُلَوْلَ أَجُلُولَا يُكْرِيُولُ تَوْلِيَّهُ لَيْكُولُولُو

commanded me. obeyed my God 7717; I have done just as You tithe may be left as food for the dead.) I have (deposited any of it with the dead No part of the have not deposited any of it with the dead. cleared out any of it while I was impure, and I not eaten of it while in mourning, I have not און (Meaning of first part of verse uncertain.) או לא־אָלַלְתִּי בְאנִי מִמֶּנוּ רְלֹא־בַעֶּרְתִי מִמֶּנוּ בְּמָלֵא רְלֹא־נָתְתִי

You swore to our fathers." given us, a land flowing with milk and honey, as pjess Xour people Israel and the soil You have

all your heart and soul. these laws and rules; observe them faithfully with היוס observe היוס סיוקי אַלוֹקְידָ אַלְיבָר אָלָבְיבָ בְּלַבְּיבָלְיבָ בְּלַבְּיבָר אָלָבְיבָ בְּלָבָּיבָ בְּל

you will obey. commandments and rules you will observe, and whom God, in whose ways you will walk, whose laws and he'emarta uncertain.) this day that 'nin is your

commandments, treasured people who shall observe all the divine 17.) this day that you are, as promised, God's v see note at رِدَارُ الرَّيْمِ See note at رِدَارُ الرَّيْمِ (Affirmed (affirmed See note at v. عبوب See note

holy people to your God 7717. has made; and that you shall be, as promised, a and glory, high above all the nations that [God]

עלעאַתָּר וֹלעעַנַי לַכְּנָג לַדֶּרָ לַגַּעָנִם וֹלְאַלְעֹלָע וֹאַכֹלָנִ בֹתֹאַנֵג'ב

לְאַ-מַּבְּׁנִינִיגִּ עִעִּגִּוֹנִיגִּיג וֹלָאַ מַּבְּעוֹנִיג: לַכְּנִגְ נִלְדָּבְ לַגְּעַנִם נֹלְאַלְעֹלְע כֹכֹלְ-עֹגֹוֹעַב אַמֹּנִ גַּוֹגַעַנֹגָ

រុស្តាំ ស្តីរប៉ាស្តិរ របស់ ដីដែរ ១ របស់ ដី ដី ដី ដី ដែរ ដែរ ប្រជាព្ធ របស់ ដូច្នេះ ប្រសាស ប្រសាស ប្រសាស ប្រសាស

עמוני לִמִּע חַּמָּלִעִי. בֹלונְ גִּעוֹנִי אֵלְנְיִּ מַתְּיִעִי כֹּלִלְ אֲחָּב גּוּיִעָּנִי:

בּאַבקב אַתָּב נענים לְנִי כּאַתַּב נַשִּׁבְּלַנְ לַאִּבִעָּינִי אָבֶל וַבָּת חַלְב

עניי ומגועיו ומשפטיו ולשמע בקלי: TO Xou have affirmed Exact nuance of Heb. Το για για είναι της της της του μενε αffirmed (affirmed Exact nuance of Heb.

نَّمُنــتَمَشَوْمٌ، صَنَشَمَنَتُ نَمُّصَّرَتُ عَبَرَتُه تَحْكِــزُحُتَكُ يَتَحْكِـرَةَشَكَ:

וֹלְעֹּיִעִּלְ מְּם ּלַנְתָּ לְּיִעִנְּׁעִ אֵלְעַיִּגְּ כַּאָׁמֶּׁרְ עַכָּר: ת frapy הואסוסים אשור קורה (God] איזור אלתין אל קירו על קירו אל קירו אשר אשר הואסוסים הילוקאלית הלקירו אל הילה אלער אלעם אלתר אלתים הלירו אלתים הלירו אלינין אל קירו אלינין אל היאסוסים ה

וֹבְׁמִּלְעָר כַּבְ-עִּגִּוֹעָיִּנִי:

upon you this day. saying: Observe all the Instruction that I enjoin

אַנְכָּי מְצֵּוָה אָתְכָם הַיִּיִם: אַתָּר Moses and the elders of Israel charged the people, וְיִלְגִּר תֹשְׁהְ הַוֹּלֵבְ הַעֲבָּא הַעָּלָ אָתִר שֶׁתִר אֶתַר לָאַרָּבָּא הַעָּלָא אַתָּר אָתַר אָתַר אָתַר אָתַר אָתַר אָתַר אָתָר אָתָר

> his bosom and the children he has spared shall be too mean to his brother and the wife of 1.31.) who is most tender and fastidious among you

your enemy shall reduce you in all your towns. left as a result of the desperate straits to which children that he eats, because he has nothing else

to set a foot on the ground, shall begrudge the husband of her bosom, and her son and her so tender and dainty that she would never venture

straits to which your enemy shall reduce you in secretly, because of utter want, in the desperate and the babies she bears; she shall eat them

reverence this honored and awesome Name, your God this Teaching that are written in this book, to

malignant and chronic diseases and your offspring, strange and lasting plagues,

ה נְם כְּלִידֵוֹל וְכְלִימֵלָה אָא בְּלִוֹב בְּסֶבֶּר הַתְּוֹדִה אַ אַזוֹן אַ Moreover, איזור אַנְאָד יִיצְאָם יִינְוֹל הַנָּרָי בְּלִיבָּר אָצָשׁר אָצָם בְּלִוּב בְּסֶבֶּר הַתִּוֹרָה אַנִינְה יִצְאָם יִינְיֹלְ that you dreaded so, and they shall cling to you.

So You shall be left a scant few, after having been 20 וְנִשְׁאַרְתָּםׁ בִּמְתַיִּ מִעְּטִ תְּחָת אֲשֶׂר הֵיִּילָם בְּכִרֹבְיָּ הַשְּׂמִיִם לְרֶב this book of Teaching, until you are wiped out. diseases and plagues that are not mentioned in

did not heed the command of your God 7777. as numerous as the stars in the skies, because you

enter and possess. shall be torn from the land that you are about to causing you to perish and in wiping you out; you prosperous and many, so will thin now delight in

experienced See note at 11.28.) (whom neither you nor your ancestors have neither you nor your ancestors have experienced. shall serve other gods, wood and stone, whom one end of the earth to the other, and there you

בּנגיו אֲשָׂר יוֹתִיר: The householder (householder See the first note at The householder (householder See the first note at

דֹמֹגּונְ וּדֹמֹגְוֹעׁ אֹתַּוֹר גֹגַּגעׁ לְבַּ אִנִּדֹבַ דֹּכֹּלְ-תִּגַּננִינִ of them yay of them the flesh of the

מובעל אלו ומג'ן של א אינה באיש חיקה ובבלה ובבתה: nov gnoms ymis band eitender and dainty among you, أو ترترخ جزار زابر يريز المريزية بيرث جهـ برمرية جاء تدير لأ أن الإلا إلى المراهدة بالمراهدة بالمراهدة بالمراهدة بالمراهدة بالمراهدة بالمراهدة بالمراهدة بالمراهدة بالمراهدة المراهدة ال

- בּוֹעַמָּבַלַּגְ בַּמַּעִּב בַּעֹגַנְגָ וַבְּעַגָּנְצִ אַמֶּב גַּגָּגַל צָבָ אָנִבֹב בַּמַלָּנָגַוּ SPI net metween her legs וְבְשִׁלְיֵהֶוֹ הִילְצָה וֹ הַבְּלֶיהְ אֲשֶׂר תַּלֶּד בְּיִרֹהֹאבֶלֶם

לְגֹיבֹאֶשׁ אַנרַ-עַתַּוֶּם עַנִּכִּבֶּר וְעַנִּוּנָאָ עַזְּע אַנר גִּעָנָה אֵלְנַיִּגָּ: אָם אָם אָם װאָליז קעולה האָאה הַבְּקְבָּי It you fail to observe faithfully all the terms of

נְעַלְגְם נַעָּגִם נִנָּאֶמֶנֹיִם: now you plagues upon you fright extraordinary plagues upon you

יובותים בליבור והואלוס מון typ מסלו מון און און בליבור הואלים הואלוס הוה אין הואלים הואלוס הוה אין הואלים הואלי

כֹּג-לָא מַּׁׁׁׁמְמֹּנוֹ דֹּלוֹנִלְ גְּעוֹנִע אֵבְעַיֹּגְנֵ:

עַאַבּעָע אַמֶּגַ-אַעַּיע באַ-מַּעַע לְנַמִּעַיּנַי: גְּמִּגְמִ גְּעִנְיִ מְּלֶגְכְּם לְעַאְׁבָּגִּר אַּעִרְכֶם וּלְעַתְּלֵגִּר אַעִרְכֶם וּלְעַתְּלֶגִּר אַעִרְכֶם ا ا بُائِبَ تَاكِيم كَابَاتُونَا لَا يَامُ مَامَ مَانَاتُ مَاكِم اللَّهُ عَلَيْكُ عَالَمُ اللَّهُ عَلَيْكُ عَ

תִּּם אֶבְעַיִּים אֶתַיַנִים אֶתַּר לְאַ-יָּנְלֵּמִי אִתַּיִּר וֹאֶבַעַיִּיךְ עֵּאַ וֹאַבֶּוֹ: יווָפַלילי קללידוּן אפספ איו אוון איוון איון איוון איון איוון אין וָהָפַלּל יְהוֹלִי בְּכָל־הַאָלַלִים מִקְעָּד

- 2 וַהַיָּה בַּיוֹם אֲשֵר תַעָבַרִוּ אֵת־הַיַּרְבֵּן אֵל־הַאָּבֶץ אֲשֵר־יִהוָה אֵלֹהִידָ נתן לֶךְ וַהַקְּמֹתְ לְךָּ אֲבַנֵים נְדֹלוֹת וְשַׂדְתְ אֹתְם בַּשִּׁיד:
- (Construction of vv. 2-4 is uncertain.) As soon as you have crossed the Jordan into the land that your God הוהי is giving you, you shall set up large stones. Coat them with plaster
- 3 וכָתַבַת עַלֵיהֵן אֱת־כָּל־הַבַרֵי הַתוֹרָה הַזָּאת בַּעָבַרָךָ לִמַען אֲשֵׁר תְבֹא אַל־הָאָרֵץ אַשֵּר־יִהוָה אַלֹהֵיךָ ו נתוַ לְּךָ אַרֵץ זָבָת חַלָב וּדְבַשׁ כַּאַשֵּר דבר יהוה אלהי־אבתיך לך:
- and inscribe upon them all the words of this Teaching. When you cross over to enter the land that your God הוהי is giving you, a land flowing with milk and honey, as הוהי, the God of your ancestors, promised vou—
  - 4 וַהָיָהַ בַּעָבַרְכָם אֲת־הַיַּרְהַן תָקִימוּ אֲת־הָאֲבַנִים הָאֵלֵה אֲעוֹר אָנֹכִי מצוַה אַתכָם הַיִּוֹם בַּהַר עִיבַל וְשַׂדְתַ אוֹתַם בַּשִּׂיד:
- upon crossing the Jordan, you shall set up these stones, about which I charge you this day, on Mount Ebal, and coat them with plaster.
  - וּבַנִית שַׂם מוִבַּח לַיהוֹנָה אֱלֹהַיך מוִבָּח אֲבַנִים לֹא־תַנִיף עַלֵיהֵם
- 5 There, too, you shall build an altar to your God הוהי, an altar of stones. Do not wield an iron tool over them;
- 6 אַבנִים שֹלֵמוֹת תִבְנֶה אֶת־מִזְבַּח יְהוֹה אֱלֹהַיִךְ וְהַעֵּלִיתְ עְלִיוֹ עוֹלֹת לִיהֹוָה אֱלֹהֵיךֵ:
- you must build the altar of your God הוהי of unhewn (unhewn Lit. "whole.") stones. You shall offer on it burnt offerings to your God, הוהי,
  - 7 ווָבַחָתָ שַׂלָמִים וִאָכָלְתַ שַׂם וְשַׂמַחִתְ לִפְנֵי יְהֹוָה אֱלֹהֶיךֵ:
- and you shall sacrifice there offerings of well-being and eat them, rejoicing before your God הוהי.

  - ביב: אַתרכָּל־הַבְּרֵי הַתּוֹרָה הַיָּאַת בְּאָר הַיְּטָב: 8 And on those stones you shall inscribe every word of this Teaching most distinctly.
- 9 וידבר משה והכהנים הלולם אל כל־ישראל לאמר הסכת ו ושמע יִשֹׁרָאֵל הַיָּוֹם הַזֵּהֹ נָהְיֵיתְ לְעָם לִיהֹוָה אֵלֹהֵיךָ:
- Moses and the levitical priests spoke to all Israel, saying: Silence! Hear, O Israel! Today you have become the people of your God הוהי:
  - and observe the divine הוהי and observe the divine וְשַׁמְעָּלְ בְּקוֹל יְהוֹהְ אֲלֹהֶיךְ וְעְשֵׂיתְ אֶת־מַצְוֹתְוֹ (אָת־חַלְּיו אֲשֶׁר אַנכי מצוך היום:
    - commandments and laws, which I enjoin upon you this day.

    - :ווצו משל את־הַעם בַּיִום הַהָּוֹא לַאמַר: Thereupon Moses charged the people, saying:
  - 12 אַלֶּה יַעמדוּ לבַרֶךָ אַת־הַעם על־הַר גַּרְוֹיִם בַּעבַרְכָם אַת־הַיַּרְדָּן שמעון ולוני ויהולה ויששכר ויוסף ובנימן:
- (Construction of vv. 12-13 is uncertain.) After you have crossed the Jordan, the following shall stand on Mount Gerizim when the blessing for the people is spoken: Simeon, Levi, Judah, Issachar, Joseph, and Benjamin.
  - וּהָבוּלָן הָן אַשׁר וּוְבוּלָן הָן אַל־הַקּלְלָה בְּהָר עִיבֵל רְאוּבֵּן גָּד וְאָשֵׂר וּוְבוּלָן הָן 13 And for the curse, the following shall stand on
    - Mount Ebal: Reuben, Gad, Asher, Zebulun, Dan, and Naphtali.

    - ישראַל קול הָם: אַל־כָּל־אַיש יִשׂרָאַל קול הָם: 14 The Levites shall then proclaim in a loud voice to all the people of Israel:
- בי חבש אשר יששה פֿסל ומסכה תועבת יהוֹה מעשה יִדִי חבש 15 Cursed be any party who makes a sculptured or ושם בסתר וענו כל־העם ואמרו אמן:
  - molten image, abhorred by הוהי, a craftsman's handiwork, and sets it up in secret.—And all the people shall respond, Amen.

- :בָּלִעצֶל הַפָּרִי אַדְמַתְּךָ יִיְרֶשׁ הַצִּלְצֵל: The cricket shall take over all the trees and produce of your land.
- תַר מְטָה הַ הַאָרָה מְעָלָה מְעָלָה מְעָלָה מְעָלָה הַרָב מְטָה 13 The strangers in your midst shall rise above you higher and higher, while you sink lower and lower:
- they shall be your creditors, but you shall not be 44 they shall be your creditors, but you shall not be theirs; they shall be the head and you the tail.
- 45 וּבַּאוֹ עַלֵּיךַ כַּל־הַקּלְלוֹת הַאַלָּה וּרְדַפּוּרָ וָהְשִׁיגוּךַ עַד הְשַׁמְדַרָ כִּי־לָא שַׁמַעת בִּקוֹל יְהֹוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֵר מִצְוֹתִיו וְחַקֹּתִיו אֲשֶׂר
  - All these curses shall befall you; they shall pursue you and overtake you, until you are wiped out, because you did not heed your God הוהי and keep the commandments and laws that were enjoined upon you.
  - :נהיו בל לאות ולמופת ובורעך עד־עולם: 46 They shall serve as signs and proofs against you and your offspring for all time.
- 47 תַּחַת אֲשַר לֹא־עָבָּדִתְּ אֲת־יִהוָה אֱלֹהֵיךָ בִּשַּׁמְחָה וּבְטוּב לֶבָב מַרְב כָּל: Because you would not serve your God הוהי in joy and gladness over the abundance of everything.
  - 48 ועבדת את־איביך אַשר יִשלחנוּ יְהוֹה בֹּךְ בַּרָעב וּבַצְּמַא וּבַעִירם ובַחִסֵר כַּל וִנַתַּן עַל בַּרָזֵל עַל־צַוַארֶך עָד הִשְּׁמִידוּ אֹתְךָ:
    - you shall have to serve—in hunger and thirst, naked and lacking everything—the enemies whom הוהי will let loose against you. [God] will put an iron yoke upon your neck until you are wiped out.
  - 49 ישא יהוה עליך גוי מרחק מקצה הארץ כאשר ידאה הנשר גוי אַשֵּׁר לא־תִשֹּׁמֵע לִשֹּׁנִוֹ:
- אוהי will bring a nation against you from afar, from the end of the earth, which will swoop down like the eagle—a nation whose language you do not understand,
  - בוי עו פְנֵים אֲשֶׂר לֹא־יִשָׂא פְנִים לְּזָלְן וְנַעֵּר לְא יְחֹן: 50 a ruthless nation, that will show the influential
    - (influential Taking Heb. zagen as a term of socioeconomic status; trad. "old." See the Dictionary under "elder.") no regard and the vulnerable (vulnerable Taking the Heb. term as referring to socioeconomic status; trad. "young." See previous note and the Dictionary under na'ar.) no mercy.
  - 51 וֹאָכֵּל פַּרִי בָהֶמְתְּךָ וּפַרִי־אַדְמָתְךָּ עָד הִשַּׁמְדָךֶּ אֲשֶׂר לֹא־יַשֹּׁאִיר לְךָּ בָּגָן תִירִושׁ וַיִצַּהַר שׁנֵר אַלְפִידָ וַעְשֹׁתְרֶת צֹאנָדַ עָד הָאֲבִידִוֹ אֹתְדָ:
- It shall devour the offspring of your cattle and the produce of your soil, until you have been wiped out, leaving you nothing of new grain, wine, or oil, of the calving of your herds and the lambing of your flocks, until it has brought you to ruin.

your land until every mighty, towering wall in

which you trust has come down. And when you are

- אַשֶּׁר אַתָּה הְבְּצַרוֹת הְהַבְּצַרוֹת הְהַבְּצַרוֹת הְהַבְּצַרוֹת הְהַבְּצַרוֹת הְהַבְּצַרוֹת אֲשֶׁר אַתָּה 52 It shall shut you up in all your towns throughout בֹּטַתַ בַּהָן בַּכָל־אַרִצָּךָ וִהָצֵר לַךָּ בַּכָל־שֹעֶרֵיךָ בַּכָּל־אַרִצַךָ אֲשֵׁר נָתַן יהוַה אֱלֹהֶיךָ לְּךְ:
  - shut up in all your towns throughout your land 53 ואכלת פרי־בטנך בשר בניך ובנתיך אשר נתו־לך יהוה
    - that your God הוהי has assigned to you, you shall eat your own issue, the flesh of your sons and daughters that your God הוהי has assigned אַלהַיךָ בִּמַצוֹר וּבִמַצוֹק אַשֵּר־יִצֵיק לְדָ אֹיִבְרָ: to you, because of the desperate straits to which

your enemy shall reduce you.

you high above all the nations of the earth. מללגן מל כל דונג עיאלה: enjoin upon you this day, your God אחוח set faithfully all the divine commandments which I אַת-כַּלְ-מִגְּוֹנְלָּוּ אַתַּוֹּר אַנְכָּי מִצְּוֹלֶ הַיִּנְם וּנִעְּלֶבְ יְּבִוֹּנִם אֵבְנְיָּרְ to opserve היהוה לקליל לשלך לעשלה בו וְהַלָּה אִם־שַּׂמָלֵעָ הִשְּׁמַעָּעָ בְּקּוֹלָ אָבֹהֶלָּךְ לִשְׁמָרִ לַעֲשָׁוֹתָ shall say, Amen. כַּלַ-הַעָּם אָמָן: this Teaching and observe them.—And all the people אָרוּר אֲשֶׂר לֹא־יָקִים אָת־דִּבְּרֶי הַתּּוֹרָה־דִּוֹאָת לַעֲשְׂוֹת אוֹתְם וְאָמָר Dursed be whoever will not uphold the terms of slay.") an innocent person.—And all the people I.e., to acquit the murderer of; others "to of the murder of (in the case of the murder of אנן: אַנוּיל יוֹדָלָה נָקֶי נְשָׁלָה בָל יְהָלָה אוֹף Cruzed be the one who accepts a bribe in the case зау, Атеп. [Israelite] in secret.—And all the people shall אָר מַבָּה הַעָּה strikes down a fellow אַ Cursed be the one who strikes down a fellow mother-in-law.—And all the people shall say, Amen. אָלוּר שֹכֶב עִם־דוֹתִנְתָּוֹ אַמָּר Eman] איז Cursed be the [man] אילור שֹכֶב עם־דוֹתִנְתָּוֹ וְאָמָר כָּל־דוָעָם אָמַן: mother.—And all the people shall say, Amen. the people shall say, Amen. אמן: "Cursed be the one who lies with any beast.—And all אֶלוּר שַׂכֶּב עִם־כָּל-בַּהַמָּה וֹאָמֶר כִּל-הַעָּם אַמַן: -And all the people shall say, Amen. (removed his father's garment See note at 23.1.) wife, for he has removed his father's garment. אָלוּר שֹכֶבל קידיאָן אַלוּי קבָּי קנָף אָבָינ אָזָמָר אָבָינ אָזָמָר פָל אָרַיר שֶׁבֶל אָבַיני אָנָלָר כָּנְי אָבָיני וְאָבָיר כָּלָר אָבָר אָבָלי אָבָיני אָזָמָר בַּלַ־אָבָל אָבָיני אָזָמָר אָבָליי אָזָמָר בַּלַ־אָבָל אַנְייַר אָבָיני אָזָמָר בַּלַי the people shall say, Amen. stranger, the fatherless, and the widow.—And all וולקינור ואַלור פֿליר אַנער אַנער פֿל היאָר בעקר דעטט דריקום און פֿליר קאָלר פֿליר אָלער פֿליר אָלער אַנער פֿליר אָלער פֿליר אַנער פֿליר אָלער פֿליר אַנער פֿליר אָלער אַ אָיייי אַיאָער אַ אָייי אָייי אָייי אָייי אָלער אָליר אָלער אָלער אָלער אָלער אָלער אָלער אָייי אָי אלור משְנָה קרָר הָקָרָן אָמָר כִל-דִקָם אַמָן: Cursed be the one who misdirects a blind person who is underway.—And all the people shall say, landmark.—And all the people shall say, Amen. S ב אָלְוּר מִסִינִ גְּבָּוּל הַאָסוּ one who moves a neighbor's אָלְוּר מִסִינִ גְּבָּוּל הַעָּרִי הָאָמָר כָל־הַקְעַ mother.—And all the people shall say, Amen. אָלוּר מַקּלָה אָבֶיִי וְאָמָר כָּל־הָעֶם Oursed be the one who insults father or

you be in the country.

effect, if you will but heed the word of your God

Blessed shall you be in the city and blessed shall so בְּרָיּךְ אַתָּה בָּעֶיר וּבָרָיּךְ אַתָּה בַּשֶּׂרֶה:

אפן powe nbou non suq take בי עלאג אלג'ן בל-זיבִרָלִנִע הַאַאָבֶר וְהַשָּׁהָל בֹּי הַשְּׁלָאַ בְּלֵילָנִע בַּאַ

to give help. shall be constantly abused and robbed, with none dark; you shall not prosper in your ventures, but

... harvest it Cf. 20.6.) you shall not harvest it. (If you plant a vineyard you shall not live in it. If you plant a vineyard, another man shall enjoy her. If you build a house, It you [a man] pay the bride-price for a wife, אשה אחר להול השגל להול)ישגלנה (קישנקנה (בנית תבנה ולקר ולא השנ

enemies, with none to help you. you; your flock shall be delivered to your in front of you, and it shall not be returned to you shall not eat of it; your ass shall be seized

shall strain for them constantly, but you shall be suother people, while you look on; and your eyes

abused and downtrodden continually, of your soil and all your gains; you shall be

אני קקיית מעראָה על mad by what your eyes behold. 34 מתויאָה עיניך אָשֶׂר הִרְאָה:

recover—from the sole of your foot to the crown of a severe inflammation, from which you shall never

ancestors, where you shall serve other gods, of over you, to a nation unknown to you or your אפי יללך יְהֹוָה אֹתְךְ וְאֶתִר תַלְכְּלְ אֲשֶׁר תָקִים עֶלֶילָ אֶלִיבֹּילִי אֲשֶׁר הָקִים עֶלֶילָ אֶלִיבֹּילִי אֲשֶׂר הָקִים עֶלֶילָ אֶלִיבֹּילִי אֲשֶׂר הָקִים עָלֶילָ אֶלִיבֹּילִי אֲשֶׁר הָקִים עָלֶילָ אֶלִיבֹּילִי אֲשֶׂר הַהָּים אַפּינ

shall have no wine to drink or store, for the worm unat vineyards and till them, you plant vineyards and till them, you. Though you plant vineyards and till them, you

עַבְּלְגְעַ אַּעַ-בְּלֶבְלֶּגְלַ וְבַּלְגִעַ אַּבְ מַתְּוּלֵ וִיָּנְגָּעַ בַּלְ-עַנִּמְנִם וְאָגן מִנְתִּגַּמִּ

כָּבֶם עִּמֶּא וֹלְאַ עִוֹעַלְלְתִּוּ:

וֹאֹגוֹ לִאֹל גֹבוֹב: our sons and daughters shall be delivered to Your sons and daughters shall be delivered to

לְנִינִקּא מִכָּּלְ נִיֹּלְבְ נִאָּר לְנִינִקּא

לא־יָרְעָה אָתְּה וֹאֲבֶתְיֵּרְ וִעְבְּרָהְיִם שֶׁם אֶלְהָיִם אֲתַרִיִם עֶּץ וֹאָבֶן:

shall gather in little, for the locust shall

shall devour them.

for your olives shall drop off. territory, you shall have no oil for anointment,

captivity. not remain with you, for they shall go into Ilhough you deget sons and daughters, they shall

גּמוִּנד בְּבֵּ בֹּאַלֹבְ לִעֹלִנְע בְאַבֶּלֶגְנ וֹאָגוֹ בְבַ עוָמָגַהַ:

33 و قَادَ، بَالْطَالُ لَرَاحِ، أَرَّمُنْ لِيَّا كَامَ الْعَامِ وَهِ لَا لَهُ مِنْ مِلْ وَلَا لَوْلِ

אַטרינָתָּדֶן יָהֹוָה אַ You shall be a consternation, a proverb, and a first market היוהי לחידי אינורי למשלה למשל הלהשל אינורי לחידי היוהי להודי להיוה הדרי להיוה הדרי להיוה היוהי להיוה היוהי להיוהי להיוה

Though you have olive trees throughout your جن يعبر الإبراد خرج جند الإله المربي بالمربي عبارة جن بهذا إلى المربي عبير المربي بالمربي عبير المربي بالمربي المربي ا

אֲלָפֶיךָ	שְגָר	בָהֶמְתַּרָ	וּפְרָי	אַדְמָתְךָ	וּפְרָי	פָּרִי־בִּטְנְדֶ	בַרוּך	4
						ברות צאנך:	ועשׂח	

- Blessed shall be your issue from the womb, your produce from the soil, and the offspring of your cattle, the calving of your herd and the lambing of your flock.
- :בְּרָוּךְ טִנְאֲךָ וּמִשְאַרְתֶּךְ: 5 Blessed shall be your basket and your kneading
- ם ברוך אתה בצאתך: 6 Blessed shall you be in your comings and blessed shall you be in your goings.
- לְּמָנִיךְ בְּדֶרֶךְ אֶחָלֹ עָלֵיךְ נְגַפִּים לְפָנֵיךְ בְּדֶרֶךְ אֶחָלֹ 7 יַצְאַוּ אַלֶּיךָ וּבְשֹבִעָה דְרָכִים יָנָוּסוּ לְפַנֶיךָ:
- will put to rout before [your army] the enemies who attack you; they will march out against you by a single road, but flee from you by many (many Lit. "seven.") roads.
- 8 יצו יהוה אתל את־הברכה באסמיך ובכל משלח ידר וברכל בארץ אשרייהוה אלהיך נתן לך:
- will ordain blessings for you upon your barns and upon all your undertakings; you will be blessed in the land that your God הוהי is giving
- אָת־מִצְוֹת לְּוֹ לִעָם קְדֹושׁ כַּאֲשֶׁר נְשִׂבְּע־לֶךְ כַּי תִשְׁמֹר אֶת־מִצְוֹתׁ יִהֹוָה אֵלהֵיךָ וִהַלַכַתְ בַּדְּרָכַיו:
  - will establish you as God's holy people, as was sworn to you, if you keep the commandments of your God הוהי and walk in God's ways.

  - וראוֹ כַּל־עָמֵי הַאָרֵץ כִּי שַׁם יְהוֹה נָקרָא עַלְיךָ וַיָרָאוּ מִמַךָ: 10 And all the peoples of the earth shall see that 's name is proclaimed over you, (הוהי's name is proclaimed over you I.e., God provides protection, much as a (typically male) householder does upon formally recognizing someone as part of his household; cf. Isa. 4.1; Jer. 14.9; 2 Sam. 12.28. Cf. note at Deut. 1.31.) and they shall stand in fear of you.
- י בפרי בהמתך ובפרי בהמתך will give you abounding prosperity in your הוהי 11 והותרך היה של הפרי בענד ובפרי בהמתך ובפרי אדמתך על הַאַדְּמָה אַשֵּׂר נִשִּבְע יָהוָה לַאֲבֹתִיךָ לָתֵת לָךָ:
  - issue from the womb, the offspring of your cattle, and the produce of your soil in the land that הוהי swore to your fathers to assign to you.
- אור מטרארצר אובר אובר אובר will open for you that bounteous store, the בְּעַתוֹ וּלְבָרֶּךְ אָת כָּל־מַעֲשָׂה יָדֶךָ וְהְלְוִיתֹּ גּוֹיַם רַבִּים וִאַתַה לֹא
  - heavens, to provide rain for your land in season and to bless all your undertakings. You will be creditor to many nations, but debtor to none.
- 13 וּנְתַנֶךָ יְהֹוָה לְרֹאשׁ וְלָא לְזָלֶב וְהַיִּיתְ רָק לְמַעְלָה וְלָא תִהְיֶה לְמַעָה כִּי־תִשְׁמֵע אַל־מַצוֹת | יִהוָה אַלֹהֵיךָ אֲשֵׂר אַנֹכִי מַצוּדָ הַיִּוֹם לְשׁמֹר ולעשות:
- will make you the head, not the tail; you will always be at the top and never at the bottom—if only you obey and faithfully observe the commandments of your God הוהי that I enjoin upon you this day,
- ללכת אחרי אלהים אחרים לעבדם:
- ו וַלָּא תְּסוֹר מְכֵּל־הַהַּבְרֵיִם אֱשֶׂר אָנֹכִי מְצֵנָה אֶתְכֶם הִיְוֹם יָמֵין וּשִׁמְאוֹל and do not deviate to the right or to the left from any of the commandments that I enjoin upon you this day and turn to the worship of other gods.

- to observe וּהָיָּה אָם־לָא תְשׁמֵּל בְּקוֹל יָהוָה אַלֹּהְיַרְ לְשׁמֵּר לְעָשׁוֹת אֶת־כָּל־מַצְוֹתְיו וַחָקּתִיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוּךָ הַיֻוֹם וּבָאוּ עְלֶיךָ כָל־הַקּלִלְוֹת הָאֵלֵה
  - faithfully all the commandments and laws which I enjoin upon you this day, all these curses shall come upon you and take effect:

  - :הָבְּשֶׂדֶה בְּשֶׂדֶה בְּשֶׂדֶה בְּשֶׂדֶה 16 Cursed shall you be in the city and cursed shall you be in the country.

:אָרָוּר טִנְאָךָ וּמְשַאַרְתֶּךְ: 17 Cursed shall be your basket and your kneading

- bowl. באַנְךֵ: אַלְפֶּיְךָ וְעְשְׂתְּלָת צֹאנְךָ: Cursed shall be your issue from the womb and your produce from the soil, the calving of your herd

  - 19 Cursed shall you be in your comings and cursed shall you be in your goings.

and the lambing of your flock.

- 20 יִשַלָּח יִהֹנָה וּ בַּבָּל אַת־הַמַאַרָה אַת־הַמָהוֹמָה וְאַת־הַמַגַּעְרֵת בַּכַל־מַשַׁלָּח יַדְרָ אַשַר תַּעַשַה עד הִשַּמִדְרָ וִעָד־אַבַדְרָ מַהֵּר מִפּנֵי רִע מַעַלְלַיִּרְ
  - will let loose against you calamity, panic, and frustration in all the enterprises you undertake, so that you shall soon be utterly wiped out because of your evildoing in forsaking Me.
  - 21 יַדְבֶּק יְהוֹה בָּךָ אֶת־הַדְּבֶר עָד כַּלֹתוֹ אִתְךָ מֵעַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־אַתָּה
- will make pestilence cling to you, until putting an end to you in the land that you are entering to possess.
  - ובשהפון ובירקון ורדפוד עד אבדד:
  - יבְּקֶבֶה יְבְּקָרֶת וּבְקּרָּחֶת וּבְקּלֶּקְת וּבְחַרְחֻל וּבְחֶרֶת וּבְקּלָּקְת וּבְחַרְחֻל וּבְחֶרֶת וּבְקּלָּקְת וּבְחַרְחֻל וּבְחֶרֶת וּבְקּלָּקְת וּבְחַרְחֻל וּבְחֶרֶת וּבְקּלָּקת וּבְחַרְחֻל וּבְחֶרֶת will strike you with consumption, fever, and inflammation, (consumption, fever, and inflammation Exact nature of these afflictions uncertain.) with scorching heat and drought, with blight and mildew; they shall hound you until you perish.

  - יבָרְהָאָרָץ אֲשֶׂרתַחְתְּיְרָ בַּרְוֻל: The skies above your head shall be copper and the earth under you iron.
  - 24 יָתָן יְהֹוָה אֶת־מְטָר אַרְצְךָ אָבָק וְעָפֶר מוְ־הַשָּׁמִׂיִם יֵרָד עָלֶיךָ עְד
    - will make the rain of your land dust, and sand shall drop on you from the sky, until you are wiped out.
  - 25 יְתֵנֶךָ יְהֹוָה וּ נָגַףְ לִפְנֵי אִיבֵּיךָ בַּדַרֶךָ אֲחָל תַּצֵא אֵלִיו וּבְשֹבֵעָה דָרָכִים תַנָּוֹס לִפַנִיו וָהָיֵית לְזַעֲלָה לְכַל מַמַלְכָוֹת הָאָרֵץ:
- will put you to rout before your enemies; you shall march out against them by a single road, but flee from them by many (many Lit. "seven.") roads; and you shall become a horror to all the kingdoms of the earth.
  - 26 וָהַיָּתָה נָבַלָּתַךָּ לִמַאֱכַל לכַל־עוֹף הַשַּׁמִים וּלִבַהַמֵּת הַאָרֵץ וְאֵין
- of the sky and all the beasts of the earth, with none to frighten them off. 27 יַכַלָה יָהוֹה בַשְׁחִין מַצְרָיָם (ובעפלים [וּבְטַחֹרִים[וּבְנַרָב וּבַחָרֶס אֲשֵׁר
- לא־תוּכַל לַהַרַפַא:
- will strike you with the Egyptian inflammation, (the Egyptian inflammation See Exod. 9.9-10.) with hemorrhoids, boil-scars, and itch, from which you shall never recover.

Your carcasses shall become food for all the birds

- 28 יַכְּכָה יְהֹוָה בְּשִׂנָּעוֹן וּבְעוּרֶוֹן וּבְתִמְהְוֹן לַבְב:
- will strike you with madness, blindness, and dismay. (dismay Lit. "numbness of heart.")